

A rockzenének nincs oka panaszra

Rockünnep a Cargóval és Kalapáccsal

Erdélyi és partiumi miniturné keretében együtt koncertezett március közepén két legendás rockegyüttes: a romániai Cargo és a magyarországi Kalapács zenekar. Brassóban, Marosvásárhelyen és Nagyváradon játszott a két csapat. **Kalapács József** énekessel, a magyar zenekar névadó frontemberével a közös turnéről, az idei koncertprogramról, a rockzene helyéről és szerepéről a kulturális életben, a szabadság lényegéről, természet-szeretetről és romantikus kalózságról beszélgettünk a váradi fellépés előtt.

A turnézáró koncertet a szépen felújított váradossi Ifjúsági Házban tartották meg, ahol modern előadóterem várta a rockereket. A közös turné ötlete a marosvásárhelyi Kővári Attilától, a koncertkörút főszervezőjétől származott, aki arra gondolt: miért ne lehetne megünnepelni méltóképpen március 15-ét és a rockzenét e két neves együttesel.

A Kalapács utazása Marosvásárhelyről Nagyváradra meglehetősen viszontagságosra sikeredett. A stáb két járműve is lerobbant. Végül a logisztikai ügyeskedéseknek köszönhetően csak eljutottak a Sebes-Körös partjára mind a zenészek, mind a főszerelések. Eredetileg úgy volt, hogy a Kalapács zenekar játszik először, őket követi a Cargo. Nos, a sors másként döntött, ám

a cargós srácok készségesen cseréltek, a hangulat, a többórás buli, röviden szólva mindkét koncert remek volt.

A Cargo együttes repertoárjában olyan, Romániában népszerű dalok szerepeltek, mint a *Ziua vrăjitoarelor*, az *Aproape de voi*, a *Ploaia*, a *Călare pe motoare*, a *Nu mai am țigări*, az *Anarhia*.

Kalapács József rockénekes, akit a rajongók jól ismernek a Pokolgép, az Omen, a Hard és a Kard együttesekből is, többször volt már vendége Váradnak, az utóbbi években különböző klubokban, romkocsmákban lépett fel. Ezen a márciusi koncerten elhangzottak híres és sokak által szeretett Pokolgép-dalok (*Ítélet helyett*, *A jel*, *Itt és most*, *Tépett madár*, *Mindhalálíg rock'n'roll*, hogy csupán néhányat említsünk), valamint a Pokolgép utáni korszakból származó szerzemények (*Patkánymese*, *Bűnöm a rock* stb.), de újabb szerzemények is. Mielőtt felhangzott volna *A háború gyermeke* című dal, az énekes említést tett arról, hogy Marosvásárhelyről jövet miféle ijesztő élményben volt részük: harcokocikonvoj mögé került az autójuk, ez is lassította az utazást. Hozzáfűzte: ha valahol háború van a világban, az valamiképp mindenkit érint, és ezek a dolgok nagyon nem jók. A dalszöveg aktualitását pedig nem kell különö-

A Cargo és a Kalapács, valamint a turné stábja Marosvásárhelyen. A felső sorban a három Cargo-tag mellett Kalapács József és Weiss László „Kicsi”

sebben magyarázni. Kimásolhatnám az egészet, de elegendő csak a refrén: „Nem! Ne ássunk sírokat, / Milliókat egy miatt! / Ne szülessen több halál!”

Szabadság és egymás iránti tisztelet

Az együttes cucca még úton volt valahol Vásárhely és Várad között, amikor Kalapács Józseffel beszélgettem a turnéről és sok minden másról.

– Mit szóltál ahhoz, hogy a Cargóval közösen turnézzatok?

– Egyből nyitott voltam rá. Úgy érzem, ez az egész projekt jó hatással tud lenni, hiszen szomszéd népek vagyunk, akármilyen múltbéli sérelmeket is hordozgatunk, és hát pont a rockereknek nem kellene ezt tenniük. Így talán ki tudunk nyitni olyan kapukat is –

oda-vissza –, amelyek szimbolikusan a békét jelentik. Óriási szükség lenne a világban arra, hogy ne elszigetelődjünk egymástól. És hogy ne kiabáljunk át a kerítésen, és ne dobáljunk át sörösüvegeket.

– *Úgy hallottam, a cargósok többé-kevésbé ismerik a magyar rockzenét, szeretik a régi Pokolgép-dalokat, neked is rajongóid.*

– Igen, konkrétan ismernek dalokat. Volt egy gitárosuk, Adrian Bárar, aki sajnos épp három éve meghalt, az ő tanítványa egyébként ez a fiatal srác, aki a mostani gitárosuk. No, hát Adrian, mondhatni, Pokolgép-fun volt. Neki volt a vágya, hogy valamikor akár együtt játsszanak a Pokolgéppel vagy annak úgymond leszármazottaival, a Gépből kivált zenészekkel. Másik óhaja az volt, hogy a budapesti nagy

koncerthelyeken (régén a PeCSa, egy ideje a Barba Negra) játszhasson. Ez az idén megvalósul, bár már nélküle, mert csinálunk egy közös bulit a Cargóval a Barba Negrában.

– *Hogyan sikerült a turné?*

– Nagyon jó hangulat volt mindennütt. Brassóban is, Marosvásárhelyt is tele volt rendesen mindkét csárda. Váradon egyelőre nem látom valami sűrűnek a népességet. Kővári Attila szerint az jelenthet konkurenciát, hogy nemsokára Debrecenben koncertezünk majd a Totális Metál zenekarral. Ez nyilván Brassóban és Marosvásárhelyt nem számított a távolság miatt. A mai nap kicsit kedvünket szegte, nem a közönségszám miatt, mert mindenképp megtisztelő, akár mennyien nézik meg a zenekart, hanem hogy két autópoblémán vagyunk túl. Az egyik kocsit csak annyira robbant le, hogy azért el tudtunk vánszorogni Váradig. Viszont a buszt trélerrel hozzák. Emiatt fordult meg a program. Úgy volt, hogy mi játszottunk előbb, hogy utána rögtön suhanhassunk is haza (Marosvásárhelyt mi léptünk fel később, Brassóban mi indítottuk a bulit, vegyes volt a játszási sorrend). Ráadásul két tankhadosztályt kellett kikerülgetni. Ez a buszt ugyanúgy hátráltatja. És a buszon van a cuccunk, emiatt nem tudunk játszani előbb.

– *Milyen az idei koncertprogramod? Mennyire zsúfolt vagy színes?*

– Mindig van egy kis kavarodás, zsúfoltság. Ez nyilván a gitárosoknak is nehéz: mindig átállni egy új műsorra, de az énekeseket, például magamat sem irigylem. Merthogy baromi sok dal van most a fejemben. Ami most az év első három hónapjában leginkább érvényes volt: a két jubiláló album, a

15 éves *Apokalipszis* meg a Pokolgép-időkből a 35 esztendő *Éjszakai bevetés*. Amúgy a repertoárba csöpögtetünk máshonnan, más korszakokból való dalokat is. Ilyenformán vehemensebb, sűrűbb a program a jubileumok miatt. Egyébként sok olyan fellépésünk is lesz, ahol csak kimondottan Kalapácsdalokat játszunk. Ilyenek lesznek a nyári nagy fesztiválbulik. Azokra az alkalmakra igyekszünk kimondottan a *Best of Kalapács*-műsorból válogatni, erre koncentrálnak jobban. Egy-két „fűszert” azért használunk majd a Pokolgép-anyagból is. Amúgy nyáron a Totális Metál zenekarral fogok játszani vagy tíz bulin át. Előbb-utóbb biztosan lesz Váradon is Totális Metál-koncert, ha valaki megteremti a lehetőséget, a normális feltételeket hozzá. Az biztos, hogy Erdélyben lesz koncert Kézdivásárhelyen, valamint Szentegyházán, ahol a nagy motorostalálkozók szoktak lenni, egy új rendezvényhelyszínen. Az is nagy öröm volna nekem, ha legközelebb a lányommal, Kalapács Ódor Cintióval léphetnék fel Váradon.

– *Miként látod a rockzene szerepét a jelenlegi kulturális életben?*

– Óriási a jelentősége. Hatással bír sok mindenre. Minden esztendőben felbukkanó probléma volt az elmúlt negyven-ötven évben, hogy mi lesz a rockzene sorsa. Mindig temetik, de még mindig megvan, létezik. Folyamatosan beszélgetek fiatalokkal, akik imádják a rockot, és sajnálkoznak azon, hogy már nem megy úgy, mint régen. De ez nem igaz. Ugyanúgy megy. Sokkal több a zenekar, vagy legalább annyi, mint régen. Rengeteg a rocker. Jobban szét van darabolódva a rockélet. A másik dolog az, hogy ez most nem divat, ha-

nem már megvan a helye a kulturális életben. És most is vannak olyan zenekarok, vagy inkább úgy mondanám, hogy előadók (akár szóló előadók vagy pár fős formációk), akik éppen nagyon divatosak. De azt nem tudjuk, hogy itt lesznek-e húsz-harminc év múlva, viszont a rockzenészek, a rockerek a saját érámból, akik még élnek, azok mind itt vannak a színpadi deszkákon, mind nyomják a rockot, és sok ember előtt játszanak-játszunk. A Kalapács zenekarral idén szinte csak teltházás koncertjeink voltak otthon. Egyébként Erdélyben is nagyon jól sikerültek a koncertjeink. Persze lehetne azt mondani, hogy hamar jöttünk vissza. Általában még a magyarországi területekre is az érvényes, hogy egyévente koncertezni majdnem sűrű, kétévente fellépni egészségesebb, hogy eléggé jól tudjon hatni a zenekar egy adott helyszínen. Ennek ellenére mégis szép nézőszámaink vannak. Szóval énszerintem a rockzenének nincs oka panaszra. Az nem baj, hogy nem annyian járnak rockkoncertre, mint mondjuk Azahriah-ra, hiszen ő most a legdivatosabb előadó. Annak idején egyébként a heavy metálnak is volt egy nagyon divatos időszaka. Emlékszem, amikor a Pokolgéppel elkezdtük, először csak rockzenének voltunk titulálva, szerettek minket, aztán egyszer csak valamitől nagyon megszaladt a dolog, és bármilyen faluba mentünk, kiürültek a diszkók, mert még oda se mentek, hanem eljöttek Pokolgépre. Ez nem azt jelenti, hogy mindenki heavy metálos volt, hanem divat lettünk, vagy divat is voltunk. Természetesen létezett a kemény mag, ők akkor is eljöttek volna, ha ötvenen vannak a koncerten, de olyan is volt, aki csupán divatból volt

jelen. Minden kornak megvannak a divathullámai. És bizony volt olyan, hogy a rockzene is olyan valóságosul nagy tömegeket mozgatót meg, ami egyébként sokszor már nem is egészséges. Nem tudsz ugyanannyira közvetlen és természetes és emberi és valódi lenni abban a közegben, ahol máshogy vagy kezelve. Szerintem stabil helye van a rockzenének a világban. Úgy érzem, hogy jól működik, jó zenészek vannak mellettem, körülöttem. És persze vannak újak, fiatalok. Például a Cargónál is ott van a fiatal gitáros, aki nagyon tehetséges, ügyes, de ott vannak körülötte az öregebbek, akik viszik ugyanazt a zászlót, és óriási hangulata van a koncertjeiknek. Kezdjük most már ismergetni a műsorukat. Nekem nyilván furcsa a román nyelv, de annak ellenére is jól hangzó, szerethető dalok, ha nem értem a szöveget.

– *Van olyan zenész a Cargóban, aki tud magyarul – legalábbis kicsit.*

– Az énekes tud egy picit magyarul, de leginkább a basszusgitáros, vele kommunikálok a legkönnyebben. A nagymamája magyar volt, csak hát sajnos már nem élnek a nagyszülők, és sokat felejt az ember, ha nem használ egy nyelvet. Többször voltunk Amerikában játszani, ahol rengeteg magyar származású fiatallal találkoztunk, de egy mukkot sem tudnak már magyarul azok, akinek a családjában nem használják a nyelvet. Akadt olyan is, akivel nagyon jól elbeszélgettünk, aki azt mondta: 18 évesen még egy szót nem tudott magyarul, ám egyszer csak a fejébe vette, hogy ha magyar, hát megtanulja a nyelvet rendesen, és valóban gyönyörűen beszélt. Nincs mit tenni, ez van. A körülöttünk lévő világba valamilyen szinten beleolvadunk. Nem természetes

Fotó: Štefan Filip

A Kalapács zenekar

sajátja az embernek a körülöttünk lévő civilizáció sem, valójában sok ember szívesebben élne kicsit nomádabban, természetközelibben. Nem véletlen, hogy amikor feltöltődni akar az ember, akkor olyan helyekre megy, ahol kicsit magába tudja szívni a természet vad erejét.

– *Neked mi jelent feltöltődést?*

– Nekem is a természet adja a feltöltődést, de sokaknál ugyanezt látom. Felemelő, amikor az ember elmegy a Balatonra hajózni, vagy kirándulni a hegyekbe, de akár még egy sétára is az állatkertbe, urambocsá, az nemcsak bambulás, hanem közeledés a természethez. Mert az úgymond civilizált élet sok tekintetben nagyon kamu. Filmekből, streamelt műsorokból tájékozódni a világról, hamis mintákat követni, műanyag életet élni, robotolni reggeltől estig vágyott és erőltetett javak megszerzéséért, holott jóval kevesebb elegendő lenne mindenkinek, de mindenkől többet akarunk – ez tölti ki sokaknál a mindennapokat. Én is

szeretem valamennyire a civilizációt, de több kellene a természetből, a nyugalmasabb életből.

– *Amikor néhány éve interjú készítettem veled, valahogy úgy fogalmaztál, hogy ha nem volnál rockzenész, legszívesebben kalóz lennél.*

– Igen, ezt most is így gondolom, de persze nem olyan kalóz, aki rabol, hanem inkább csak a kalózság romantikája vonz. Kalózként egy szigeten babusgatnám az elrejtett kincsemet, ami amúgy nagyon nem kellene semmire. Viszont roppantul élvezném a szabadságot, a vihart, az esőt, a napot, és néha vad bulikat tartanánk a párommal. Ez az életmód rendben is van.

– *Apropó, rockzene és világ. Néhány alkalommal felléptél a Csináljuk a fesztivált című szórakoztató műsorban. Az általad énekelt slágereket is jó rockosan, a saját stílusodban énekelted. Milyen visszajelzéseket kaptál?*

– Az is hozzátartozik a mai világhoz, hogy vannak olyan platformok, ahol az emberek véleményt akarnak nyil-

vánítani. Megtehetik, mert van erre lehetőségük. Nincs ezzel semmi baj, csak amikor nagyon agyament dolgokat írnak. Teszem azt, beinvitálnak egy tévéműsorba. Rockénekes vagyok, jó, ha valamilyen módon megjelenek, hadd lássa-hallja minél több ember, hogy egyáltalán még létezem, énekelek, ott vagyok a világot jelentő deszkákon, hiszen a rockzene nem folyik a vízcsapból is, nem vagyunk éppen celeb státuszban, nem nagyon játszószák a dalainkat a rádiók. Ehhez képest olyasmiket is olvastam, hogy eladtam magam ennek meg annak. Hozzá kell szokni ahhoz, hogy ilyen idióta világban élünk. A többség hozzáállása viszont nagyon pozitív volt. Nekem meg alapvetően az a véleményem, hogy mi elég sokat énekeltünk és énekelünk a szabadságról, hadd legyen már annyi szabadságom, hogy azt csináljak, amit akarok, és ezt nem kérem, hanem rá tarti módon követelem is magamtól. Ez az én dolgom, én döntöm el, mit teszek, nekem ne mondja meg senki, mit csináljak. Pont ne olyan ember mondja, akinek a véleményére abszolút nem fogok adni, mert már az írásának minősége, stílusa és bunkósága miatt engem meg sem tud karcolni, inkább csak sajnálom, hogy vannak ilyenek. Úgy gondolom, az egyik legalapvetőbb emberi tulajdonság kellené hogy legyen a másokkal szembeni tisztelet. Ugyanez a tisztelet meg kell hogy legyen az állatok felé is. Érvényes ez egész környezetünkre, tisztelni az emberi kapcsolatokat, az állatokat, a növényeket, a minket körülvevő világot. Ez az, ami emberré tesz. Nem is értem, miért működik ez máshogyan valakinél. Ami meg a műsort illeti, ez

számomra csupán játék. Versenyeztetik a dalokat, a kiválasztott slágereket, ez sosem lehet igazán objektív vagy igazságos. Eleve nem százezren szavazhatnak, hanem van egy kb. száz fős közönség, a nézők véleményéhez adódik hozzá a zsűri szintén nem objektív szempontja. Az előadótól, aki ezt bevállalja, kicsit bátor dolog az ilyen megmutatkozás. No, és megvan az a pozitívuma a fellépésnek, ha tetszik, ha nem, hogy ennek van reklámértéke. Ha az ember módot kap rá, legyen hálás a lehetőségért, és vállalja el. Amúgy senki a zenekarból nem foglalkozik ezzel mélyebben, nem törődik a politikai acsarkodással. Mindenkinek más az elképzelése, de ez nálunk mégsem jelent problémát, mert vagyunk azon a szinten. Amikor valamelyikünket kikösztolják egy tévében való szereplés miatt, politikai hátsó szándékot feltételeznek, azzal nem minket aláznak meg, hanem a saját gondolkodásukat degradálják. Nem értem a mindenféle belemagyarázásokat. Mint ahogy azt sem, amikor rockzenészek acsarkodnak egymásra. Mi rockerek vagyunk, soha nem kérdeztük a rajongóktól sem, hogy te hová tartozol, kire szavazol, hanem tesszük a magunk dolgát. Megvan a saját értékrendünk, ami nem valamelyik pártéval azonos. Bármilyen hovatartozású, gondolkodású, konzervatív vagy liberális vagy akármilyen más mentalitású ember hallgatja a dalainkat, mi pontosan ugyanazzal a gondolati tartalommal énekeljük mindenkinek. És mindenki vegye ki, facsarja ki belőle magának azt az értéket, amiről úgy érzi, hogy neki szól.

Tóth Hajnal